

Eitt krokodillubít

Tos um bløð og tíðindi

Aftursvar frá
Høgna av Heiði til
greinarøðina »Tann
totaliteri staturin«
hjá Jens P.
Heinesen

JPH »veit«, at Sovjet
»hefur ongan almenning
og onga frælsa pressu...
upplýsingarnar eru av-
skeplaðar, litaðar heilar og
hálar lygnir...«.

I sovjetska satiriska
blaðnum »Krokodilluni«
nr. 12, 1979, stóð henda
frásøgn: »Steðga, ella
skjóti eg!« Hon var um
eina hending í friðaðum
skógi í Hvítarusslandi,
har m.a. høgir menn í
kommunistaflokkinum,
t.d. sjálvur skógarmála-
ráðharrin fyrri alt Hvita-
russland, vóru á ólógligari
veiðu og høvdu skotið eitt
ráðjór, tá bráðliga ein
fremmandamaður kom
framvið og gáði eftir her-
verkinum, tók teir á bói.
Men ein av veiðumonn-
unum var so ovbráður at
skjóta eftir manninum!

Hesin flyddi, raktur í rygg
og legg, og meldaði tað hjá
løggreglini. Tá sendi
»Krokodillan« straks tveir
blaðmenn á staðið at
kanna sakina, sum teir
æku royndu at forða, ti
sjálvur landsins ráðharri
var uppi í. Blaðfólkini
pilkaðu ymiskt fram, ið
ikki toldi dagsins ljós, og
almannakunngjordu alt í
blaðnum. Pinligt, ti blaðið
er væl dæmt og kemur út í
6 miljónum eintøkum. Nú
er tað so, at sovjetska
blaðlógávan kreivur, at
blaðið eisini kunnger
gongdina í sakini, og í nr.
36 lesa vit um dómin. Men
tá ið »Krokodillan« frætti,
at myndugleikarnir í tí
hvítarusska býnum Nes-
visj, sum vóru harðliga
átalaðir í blaðnum, rætt
og slætt høvdu steðgað
søluni av tí »naska-
nummarinum í býnum,
viðmerkt »Krokodillan«
tað við hesi teknig (si
myndina). Kioskdaman
sigur: — Eg havi fingið
boð um ikki at loyva sær
út!

Hetta var bert eitt
dæmi, ætlað sum mót-
prógv. »Krokodillan«
rekur eina óvanliga harða
og speiska satiru imóti
øllum skrivstovurakka-
veldi, pampararæði, valds-
misnýtslu, drykkjulevn-
að o.o.

Lesaratænasta

Tann einasti, ið sleppur
snikkaleysur undan allari
atfinning, uttan tað hann
sjálvur noyðist at hava at

flokkinum og sær sjálvum
við høvuðsábyrgdini, t.d.
tá ið teir ikki rokka onkrari
búskaparætlan, er Jurij
Andropoff. Tað er eins og
ein óskrið lóg fyrri at
varðveita tign og virðing
fyrri tí hoga starvi, fyrri
honum, ið má standa sum
ein av fyrimyndunum fyrri
fólki og landi. Slegisög-
urnar um Andropoff
kunnu tey so hoyra frá
teimum amerikansku
propagandaútvörpunum,
ið varpa inn yvir Sovjet.
Annars eru nógv av
teimum sovjetisku
blaðunum á tremur við
lesarabrevum, ið ikki eira
nøkrum kommunistafloks-
stavn ella stjóra. Hesi
mótprógv mytuni hjá
JPH um, at »Sovjet...
krógvar ranguna aftan
fyrri sínar potjomkinku-
lissur...« Sjálvandi fært
tú einki at vita, um tú ikki
skeitir í tey sovjetisku
blaðini, JPH. Væntar tú
kanska, at Dimma ella
Sosialurín koma við einari
sakligari kanning av
sovjetskum lesarabrevum?

Sovjetska blaðlógávan
kreivur, at øll lesarabrev,
eisini øll tey ið ikki kunnu
koma við í blaðið, verða
viðgjørð av teimum nógvu
blaðfólkunum, ið skulu
fylgja sakunum og um
neyðugt geva sær upp í
hendur dómsvaldsins. Og
eftir einum mánaði ella
fimm stendur at lesa um
úrslitið. Vesturlendsku
blaðini, ið vanligar ikki
hava ráð til tilika lesara-
tænastu, fara í staðin í
dikið at valka sær í
privatlevnaðinum hjá
hampafólki.

Spekulation í fólkskenslum

Meðan tey sovjetsku blað-
ini nýta mestu blaðrúmd-
ina til uppbyggjandi
greinir og orðaskifti um
hvussu samfelagið skal
byggjast, og hvussu
byggjast kann fyrri rang-
leikum og brotsverkum,
hava tey »frælsu« (les-
peningastýrdu) vestur-
lendsku lagt seg út í eina
fúla og mangan
omenniskjansliga valkan í
privatlevnaðinum hjá ein-
staklingum, og spekulera
soleiðis í kenslum og for-
dómum, fyrri at fáa blaðið
selt. Í hesum føri tykist
tað halovaða tíðinda-
frælsið allarstørst. Eg
haldi tað ikki vera undar-
ligt, at sovjetsku blað-
myndugleikarnir hava
stóra andstygð fyrri
vesturlendsku sensatións-
mentanini, sum t.d. kann
fáa edrúlig blaðfólk at
standa algoyst uttanfyri

eitt heim — har pápin ein
tima frammanundan
hefur tikið livið av sinum
trimum børnum og síðani
sær sjálvum — fyrri sum
tey fyrstu at ganga á
kroppin á tí einkigrunandi
mammuni, ið kemur heim,
við naskum spurningum
(dæmi úr Wien). Øll tey
størstu vesturlendsku
blaðini eru tiltikin sensa-
tiónsbløð, og bera sær fúl-
astu lygnirnar. Tað eru
nógv ólukkudýr, sum
hava tikið seg av døgum
aftan á at vera dálkað í
sensatiónspressuni.

Eisini Dimma yndar at
prenta lesarabrev, har
fólkafiggindar eggja fólki:
»Brótið alt niður, sum er
russiskt... bannið teimum
at koma á land fyrri allar
tíðir, teir eru vandamikl-
ir...« (sitat).

Og so haturskampanjan
hjá Dagblaðnum. Sov-
jetska blaðmentanin er so
mikið siðilig, at hon
bannar tilikum fólkahtari,
eins og krigspropagandu,

diskrimination og harð-
skapi, við lóg.

— Hvør er støða rithøv-
undans til hesa mentan?
Eg haldi, at tamarhald og
eftirlit á hesum øki er
aftur eitt pluss við hesum
stati, sum JPH gremur
seg so sáran um.

Føroyskur sensurur

— Hygg um teg sjálván!
siga tey. JPH torir ella vil
ikki ásanna hjáveruna av
teimum somu leivdunum,
sum hann bert »sær« í

hópatali í Sovjet. Í fyrsta
lagi hevur hann ikki gáað
eftir nøkrum sensuri í
Føroyu m, hóast øll onnur
vita, at sokallaður porno-
grafiskur lesnaður er
bannaður, ti hann verður
mettur sum skaðiligur.
Nær er tað prógvað skað-
ligt at siggja eina bera
konufólkareyv ella eina
prúða sinu? Tvørturímóti
elvdí frigeringin av hesum
í Danmark í 1969 tí færri
neyðtøkutílbúðir o.t.!
Var ikki rættari at beint

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara
varugar við, at treytin
fyrri at fáa lesarabrev
upptikin undir hesum
teiginum er, at blað-
stjórnin veit, hvør hev-
ur skrivað brevíni.

fyrri teimum veruliga harð-
skapsbløðunum, har fólk
ikki elskar, men drepast?
J.P. skrivur um, at vit
finna »hópin av dómum
um tann ótrúliga mátt, ið
kann standast av tí liv-
andi orðinum«, (...og tí
livandi myndini, hevði eg
skoytt uppji). Hetta er
púra rætt, og eg havi júst
nevnt eitt gott dæmi, har
JPH tykist so starblindur.

— Hevði hetta ikki verið
eitt gott evni at tikið upp,
góða skald? Nei, helst ov
hættisligt... meira kitl-
andi at tosa um viðurskifti-
ini í Sovjet!

Høgna av Heiði

Endamálið er at drepa felagsskap arbeiðaranna

SVAR
til yvirlýsingina frá Fø-
roya Arbeiðsgevarafelag
(FAG) í Dimmalætting
hósdagin 27/12 nr. 148.

Eg ælti mær ei heldur út í
nakað blaðstrið, men ikki
líkar mær, tá ið tað ikki
verður borið sannleikin
fram, ti tað førir sjáldan
til nakað gott.

Tað var, og er altíð neyð-
ugt, tá ið ein skuldi til
bjargar í línu, at hava eina
góða línu, og ikki minni
álitandi pelar, men av-
gjørt at hava góðan mann
at sita undir (tað er mað-
urin ið situr og heldur
tørn), so at ikki ein tummi
skal slakka út. Og tað má
sigast, at FAG saniliga
hefur havt og hevur. Tað
er pára beint, at merkja-
spurningurin var á borð-
inum bæði í 1981 og 1982,
og má spyrjast: Nær fór
tað av borðinum? Var tað
ikki sjálvur maðurin, ið
situr undir ið segði: »Tú
góða Ingeborg, merki,
veist tú góða, tey tosa
ogur ikki um, tað er ein
aðalfundarsamtýkt hjá
ogur«. Tað var í einum
orðum strokið av borð-
inum, hóast tað varð roynt
at halda.

I pk. 7 í yvirlýsingini,
sitat: Føroya Arb.gevara-
felag vildi hildið, at báðir
partar máttu kunna verið
samdir um, a t tað er av
alra størsta týðningi, at
greiði fæst á ongantið ov
skjótt. Sit. endað.

Tað hava vit sanniliga

vist í allar mátar. Í pk. 8
stendur: Higar til hevur
FAG ikki merkt nakran
vilja frá Føroya Ar-
beiðarafelag síðu til at
vilja medvirka til eina
skjóta avgerð. Tað eru tit
væl vitandi um, at tað er
ósatt, ein rein lodrøtt
lygn, men tað veit nokk
ikki Føroya fólk.

Henda sak kom til
Føroya lógtung, sum øll
vita, og hvar lógtung
álegði landsstýrinum at
fáa semju í lag. Lands-
stýrið fór til verka og kom
við einum fyrbils upp-
skoti.

Vit møttust í landsstýr-
inum, hvar vit tóku við
uppskotinum, við smá-
sjálvsøgðum brotum. Vit
vóru 6 limir møttir har, og
mær vituligt var bert ein
frá FAG, og var tað Tór-
stein Vilhelm, og segði
hann nei, vit skuldu bert
byrja aftur frá botni at
forhandla, og so kom tað
at taka tey næstu 5-10-15
árin við ongum úrsliti.

Og síðani varð aftur
kallað saman við semings-
monnum, og sótu vit aftur
ein heilan eftirmiddag til
seint á kvøldi; tá vóru vit
øll stjórnin í FA, men í
hinum partinum bert 3,
Tórstein Vilhelm, Odd-
fríður Gregersen og Poul
Mohr, tó at vilji var frá
okkara síðu og sjálvsagt
eisini semingsmonnum at
fáa eina fyrbilsloysn, men
einki.

At kasta ósannindi út í
blaðini førir ikki til nakað,

tað eru vit øll jú klár yvir.
Hettar er álgt okkum 7, ið
eru vald í stjórn FA, at
greiða, og afturfyrri skuldu
staðið o.u. 7.500 skrásettir
limir, tó at onkur er ikki
við, og ikki ein einasallur
persónur, sum tað so
klárt er bæði sagt og
skrivað. Tað eru sjálvsagt
7 nevndarlimir, og Inge-
borg Vinther er bert ein av
teimum, og eru vit 6 aðrir.
Tað vil siga, hon hevur
bert 1 atkvøðu í stjórnini,
og um tað ikki var so, var
tað best og biligast at
havt bert ein persón til alt;
men ti betur er tað ikki so.

Tað, ið hettar gongur út
uppá er væl at drepa
felagsskap arbeiðaranna
og royna at fáa arbeið-
ararnar og sjómenn upp
móti hvørjum øðrum, men
góðu menn og kvinnur,
latið tað ikki eydnast.

Tá ið vit hyggja at hesi
stöðu, so hevur FA einki
imóti merkjunum, tá ið
tað skal goðskumetast
kassar, og tað kunnu
goðskumetast so nógvir
kassar, ið tað yvirkemist.
Men feilurin er bert

tann, at tað ikki er rá-
voran, ið skal goðskas,
men konurnar, ið skera, ti
tað verður goðskað
kanska frá 0% og uppi
kanska 20% og restin
ógóðskað. Hvi koma rekla-
mationirnar?

Rávoran verður vígað
við landing, tað verður
vígað inn til maskinurnar
og vígað út aftur; tá má
man væl finna úrskurðin.

Ráfiskekeyparafelagið
lýsti bann at keypa fisk,
og hevur hettar felag mær
vitandi ongar arbeiðssátt-
mála við nakað felag, men
er ein avleggjari av FAG.
Hettar felag bannaði
limum sinum at keypa
fisk; eru ikki øll flaka-
virkir ella stjórar í hesum
felag? T.d. Bacalao, á
Kósini, Joensen og Olsen,
Händils- og frystivirkir og
Ísvirkir? Øll hesi virkir
keyptu fisk, sum rætt var,
men brutu tey ikki felags-
ins samtýktir? Eg spyrji:
hvar er logikkurin?

Jógvan Poulsen
Nevndarlimur í FA

heldur
tú
ikki

sosíalín